

Ілляшенко С. М.*д-р. екон. наук, професор,
Національний технічний університет «ХПІ», м. Харків, Україна;
Економіко-гуманітарний університет, м. Бельсько-Бяла, Польща
ORCID ID: 0000-0001-5484-9788;***Ілляшенко Н. С.***д-р. екон. наук, професор, доцент
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми, Україна;
Сумський національний аграрний університет, м. Суми, Україна
ORCID ID: 0000-0002-1426-1215*

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ НАПРЯМОК ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

В останні десятиріччя у світі все більшої сили набувають тенденції до цифрової трансформації практично усіх сфер людської діяльності: виробництва, освіти, державного управління, побуту тощо. Цифровізація дозволяє забезпечити високу якість і корисність у самих різноманітних видах життєдіяльності, серед яких: замовлення продуктів і послуг через інтернет; віддалена робота (фріланс); електронний банкінг; дистанційна освіта; електронне врядування; автоматизоване проектування, виробництво і збут продукції; штучний інтелект в управлінні механізмами, об'єктами, системами і багато іншого. На процеси цифрової трансформації економіки (життєдіяльності у цілому) все більшою мірою впливають інформаційні комп'ютерні технології (ІКТ) четвертої промислової революції (ІР4.0), яка набирає силу. В останні роки на прискорення цифровізації також чинить потужний вплив світова пандемія COVID-19. На цифровізацію в першу чергу зробили ставку економічно розвинені країни. Це дозволяє їм збільшувати відрив у розвитку економіки і забезпеченні високих стандартів якості життя свого населення від країн, які з тих чи інших причин приділяють недостатню увагу цифровізації. У перспективі цей відрив може стати системним, подолати який буде вкрай важко. Проте цифрова трансформація (передусім, на базі ІКТ ІР4.0) економік країн, що розвиваються і країн третього світу надає шанси на подолання існуючого розриву і переходу до випереджаючого інноваційного зростання. Про це свідчать результати аналізу публікацій зарубіжних науковців, що представляють ці країни [1].

Виходячи з викладеного було проведено аналіз перспектив цифровізації економіки України, як бази інноваційного розвитку в руслі концепції інноваційного випередження. Аналіз проведено у два етапи: оцінка поточних позицій України за станом готовності до цифровізації її економіки; обґрунтування можливостей цифровізації як перспективного напрямку інноваційного розвитку вітчизняної економіки.

Згідно [2] до першої десятки країн, що є світовими лідерами цифровізації, входить 8 європейських країн: Швеція, Данія, Нідерланди, Швейцарія, Фінляндія, Норвегія, Німеччина, Великобританія. І лише по одній країні з Азії (Сінгапур – 3 позиція) і Америки (США – 8 позиція). Позиції країн визначено за чотирима вимірами (комплексами факторів), що характеризують здатність національних економік до цифровізації: технології, люди, управління, вплив. За даними [2] за авторською методикою [3] розраховано рівень готовності України до побудови цифрової економіки. Результати показали середній рівень за всіма чотирима вимірами, що свідчить про потенційну можливість цифровізації вітчизняної економіки, проте реалізація цього напрямку розвитку пов'язана з підвищеним ризиком. Окреслено очікувані позитивні і можливі негативні наслідки цифровізації економіки України.

Методом SWOT-аналізу виконано якісну оцінку (за чотирима зазначеними вище вимірами) перспектив цифрової трансформації вітчизняної економіки. Її доповнено оцінками потенціалу випереджаючого інноваційного розвитку економіки України на засадах цифровізації.

Запропоновано комплекс рекомендацій щодо удосконалення системи державного регулювання і стимулювання процесів цифрової трансформації вітчизняної економіки на базі ІКТ ІР4.0.

Отримані результати поглиблюють теоретико-методологічні засади управління цифровізацією економіки України в контексті забезпечення умов переходу до випереджаючого інноваційного зростання. Подальші дослідження повинні бути спрямованими на розроблення і наукове обґрунтування організаційно-економічного механізму управління цифровою трансформацією економіки України.

Література:

1. Ілляшенко С.М., Ілляшенко Н.С., Шипуліна Ю.С., Райко Д.В. Перспективи і проблеми інноваційного розвитку в умовах четвертої промислової революції. Управління інноваційною діяльністю: теорія і практика: колективна монографія / за заг. ред. д.е.н., професора Витвицької О.Д. Київ: ТОВ «АГРАР МЕДІА ГРУП», 2021. С. 112-131.
2. Network Readiness Index 2020. URL: <https://networkreadinessindex.org/2020/nri-2020-analysis/> (the date of access: 09.11.2022)
3. Illiashenko, S., Illiashenko, N., Shypulina, Y., Raiko, D., Bozhkova, V. (2021). Approach to assessment of prerequisites for implementation of strategic directions of innovative development of industrial enterprises. Eastern-European Journal of Enterprise Technologies, 3 (13 (111)), 31–46